

Cách Viết Hoa Trong Tiếng Việt

Tác Giả: Đào Văn Bình

Thứ Năm, 19 Tháng 8 Năm 2010 10:29

Đôi khi trong đời sống của ta, viết văn chỉ vì nhu cầu thôi thúc chỉ thế ra nhà văn chỉ cần đã nắm vững mặt số kỹ thuật học nguyên tắc viết văn.

Ngay chính bản thân tôi cũng rơi vào trường hợp như vậy. Điếu này cũng dễ hiểu vì tôi không từng nghiên cứu học chữ hoa theo học thuật trường học học thuật lý thuyết viết văn nào. Mặc dù tôi đã trải qua sáu năm đời học nghề ở đời học nghiệp của không chỉ đơn giản theo nghề kỹ thuật viết văn mà chỉ đơn giản theo nội dung bài viết. Cho nên khi khi đi viết tác phẩm Nhịp Sống Thành Không Thành Chết Bất năm 1987 thì kỹ thuật viết văn của tôi như nguyên tắc viết hoa, cách chọn câu v.v.. hoàn toàn là của lý thuyết, đời sống và đời sống của thực tế, cô trong môn Viết Văn rồi đến số mà tôi chỉ còn như lỗ hổng. Sau mười năm sống ở Mỹ từ khoảng năm 1995 và sau khi đã làm việc trong các trường học, theo dõi các bài giảng dạy viết văn của học sinh Mỹ, đọc các sách biên khảo về văn chương Hoa Kỳ tôi mới bắt đầu hiểu một số vấn đề như sau:

I. Quy tắc viết hoa

Trường khi nói về nguyên tắc viết hoa trong văn chương Hoa Kỳ chúng ta thường tìm hiểu xem nguyên tắc viết hoa của văn chương Việt Nam như thế nào. Theo tôi, khi tiên chúng ta còn xem đời sống tiếng Hán đời làm văn thì chỉ cần không có quy tắc viết hoa. Khi chủ quan người đời sáng tạo thì quy tắc viết hoa của chúng ta đã được mô phỏng học bắt chước theo lối viết hoa của văn chương Pháp. Thế nhưng quy tắc mà chúng ta đang dùng học bắt chước lối học lối học và không thành công. Tôi không hiểu lý do này do cha ông chúng ta không có mặt Hàn Lâm Viện để đặt mặt quy tắc thành luật học gì đây là lối của nhà văn, nhà xuất bản, của ban biên tập, của người soạn thảo (sau này là người đánh máy) ? Riêng bản thân tôi, cho mãi tới năm 2000 – tức là sau 15 năm viết văn tôi mới chính thức tuân theo lối viết hoa thành công theo văn chương Hoa Kỳ. Điếu này quý về đức gì có thể nhận thấy trong cuốn Ký Số 15 Năm xuất bản năm 2000. Chỉ còn năm tác phẩm viết trước, lối viết hoa của tôi hoàn toàn không thành công và hết sức lộn xộn. Sau đây là lối viết hoa trong văn chương Việt Nam theo thời gian mà tôi đưa ra như những đời hình.

Viết hoa theo Việt Nam Tiền Khai Trí Tiến Đức (1931):

Cách Viết Hoa Trong Tiếng Việt

Tác Giả: Đào Văn Bình

Thứ Năm, 19 Tháng 8 Năm 2010 10:29

Chữ viết hoa chỉ đứng đầu, chữ sau không viết hoa và có gạch nối giữa các chữ. Ví dụ:

Kinh-d<#225;ng-v<#225;ng

Hà-n<#225;i, Hà-nam, Hà-tĩnh, Giáo-s<#225;, Giáo-sĩ, H<#225;ng-giang, Nga-la-t<#225;, Thái-bình-d<#225;ng

Th<#225;nh<#225;ng: A-di-đà-Ph<#225;t (ch<#225; Ph<#225;t cu<#225;i cùng <#225;i viết hoa)

<#225;i viết hoa không th<#225;ng nh<#225;t trong N<#225;a Ch<#225;ng Xuân c<#225;a Khái H<#225;ng:

Tên ng<#225;i: Viết hoa chữ h<#225;, tên và chữ lót theo văn ch<#225;ng M<#225;nh<#225;ng v<#225;n có gạch nối theo <#225;i cũ. Ví dụ: D<#225;ng-Huy, Nguy<#225;n-Th<#225;t-Thanh, Nguy<#225;n-Yên. Th<#225;nh<#225;ng <#225; m<#225;t ch<#225; khác <#225;i viết: D<#225;ng-th<#225;-Mai (ch<#225; th<#225; không viết hoa)

T<#225;c hi<#225;u, ch<#225;c v<#225;: Th<#225;ng không viết hoa và r<#225;t <#225;n x<#225;n. Ví dụ:

c<#225; tú Ninh-B<#225;c, c<#225; tú Lãm, ông hàn Thanh

nh<#225;ng <#225; m<#225;t ch<#225; khác <#225;i viết Bà Cán, ông Tham L<#225;c

(Tham <#225; đây là m<#225;t t<#225;c v<#225; <#225;i viết hoa)

Đ<#225;a danh, dinh th<#225;, công viên, thành ph<#225;, tr<#225;ng h<#225;c:

Cách Viết Hoa Trong Tiếng Việt

Tác Giả: Đào Văn Bình

Thứ Năm, 19 Tháng 8 Năm 2010 10:29

Khái Hưng cho viết hoa chữ đầu và vần có gạch nối theo lối cũ. Ví dụ:

Phúc-yên, Hà-nội, chùa Bách-môn

Thơ nhàn nhàn cho khác tất cả lối viết hoa. Ví dụ:

Thơ ch-Lối, Quan-Thánh, Phú-Thơ, Trù-Một, Ninh-Bực, Nam-Đông, Gia-Lâm

Các con đường, con sông Khái Hưng viết hoa cũng không thơ nhàn: Ví dụ:

Đường Quan-Thánh (Quan Thánh viết hoa)

Sông Tô-Lịch (sông Lối viết hoa, Lịch Lối không viết hoa)

Ngày, tháng Khái Hưng không viết hoa. Ví dụ: thơ bảy

Lối viết hoa của Nhật Linh trong Bức M Trống:

Vở đầu danh, Nhật Linh cho viết hoa chữ đầu và có gạch nối theo lối cũ. Ví dụ:

Sấm-sấm, Hà-nội, Khâm-thiên, Chín-lần

Thơ nhàn Sài Gòn có cho lối viết:

Cách Viết Hoa Trong Tiếng Việt

Tác Giả: Đào Văn Bình

Thứ Năm, 19 Tháng 8 Năm 2010 10:29

Sài gòn (không g<ch n<i)

Sài-gòn (có g<ch n<i)

Nh<t b<n (không g<ch n<i)

V< tên ng<<i Nh<t Linh viết hoa theo <i M<. Thí dụ :

Bác-sĩ Trần Đình Chuyên (không g<ch n<i, ch< lót viết hoa)

Nh<ng < m<t ch< khác <i viết: Vũ-đình-Tr<<ng (có g<ch n<i và ch< lót <i không viết hoa)

<i viết hoa không th<ng nh<t c<a Thanh T<nh trong Quê M< :

Các đ<a danh ch< viết hoa ch< đ<u và có g<ch n<i.

Thí dụ :

phá Tam-giang, tr<<ng M<-lý, Trung-k<, Hà-n<i

Th<nh<ng < m<t ch< khác <i viết:

Tr<<ng M<-lý (tr<<ng viết hoa mà không ph<i < đ<u câu)

Cách Viết Hoa Trong Tiếng Việt

Tác Giả: Đào Văn Bình

Thứ Năm, 19 Tháng 8 Năm 2010 10:29

làng Hòa Ấp (lời không có gạch nối)

chùa Đông Tâm (chữ tâm lời viết hoa và không có gạch nối)

Chức vụ chữ viết hoa chữ đầu. Ví dụ: Hoàng-thị

Thường ngữ thường chữ khác lời viết:

ông đốc (đúc không viết hoa)

ông Huyền Phong (hai chữ sau lời viết hoa)

Miêu Thiên Đá (tất cả lời viết hoa)

miêu Thánh (chữ miêu không viết hoa)

Các tên người đầu viết hoa theo lời M thường có gạch nối. Ví dụ:

Hoàng-Thiên-Y, Khương-Tôn, Lý-Tôn, Na-Tra

Nhưng một chữ khác lời viết:

Lê Bá Xuân (không gạch nối)

Cách Viết Hoa Trong Tiếng Việt

Tác Giả: Đào Văn Bình

Thứ Năm, 19 Tháng 8 Năm 2010 10:29

Lời viết hoa không thống nhất của Hoàng Văn Chí:

Về tên các quốc gia: Viết hoa theo lời Mänhäng về nä có gäch näi. Ví dụ :

Việt-Nam, Đông-Nam-Á, Đông-Däng, Hòa-Lan

Nhäng änhäu chä khác chä viết hoa chä đäu:

Hoa-kä, Thái-lan, än-đä, Trung-cäng, Tây-täng,

Tên các nhân vật: Có lúc viết hoa theo lời Mänhäng về nä có gäch näi. Ví dụ :

Khuyän-Däng-Nghä, Tôn-Vän, Väng-Däng-Minh

Thänhäng änhäng chä khác lời viết:

Phan-đänh-Phäng, Tôn-thät-Thuyät (chä lót không viết hoa)

Nhóm, hội đoàn, đoàn thể: Viết hoa không thống nhất, chä có gäch näi, chä không. Ví dụ :

Phong trào Cän-Väng

Phong trào Đông Du (không gäch näi)

Cách Viết Hoa Trong Tiếng Việt

Tác Giả: Đào Văn Bình

Thứ Năm, 19 Tháng 8 Năm 2010 10:29

Phong trào Văn-Thân

phong trào công nhân (công nhân chưa phải là không viết hoa)

Các địa danh viết hoa cũng không thống nhất.

Thí dụ:

Thống-Hải, Hồng-Kông, Trà-Lùng, Hàng-Bông, Làng Cù-Am, Yên-Báy, Hải-Phòng

Thống-nghệ, Nghệ-chợ khác là chỉ viết hoa chữ đầu mà thôi. Thí dụ:

Hà-nội, Quảng-châu, Quảng-nam, Lạng-sơn, Đồng-nguyệt, Nam-đàn v.v..

Là viết hoa của Duyên Anh trong Về Yêu Hoa Cúc (1970):

Đổi lại có tên người, địa danh, tên trường học, tổ chức của Duyên Anh viết hoa theo là M và b ghi ch n. Thí dụ:

Xuân Diệu, Lưu Trọng Lư, Mai Thảo, Nguyễn Sa, Đinh Hùng, Hàn Mặc Tử

Đổi Học Văn Khoa, Đà Lạt, Hà Nội, M Thơ

Thống-nghệ còn hai chữ Sài Gòn thì Duyên Anh có lúc viết Sài-gòn (có ghi ch n, chữ gòn không

Cách Viết Hoa Trong Tiếng Việt

Tác Giả: Đào Văn Bình

Thứ Năm, 19 Tháng 8 Năm 2010 10:29

viết hoa), rồi có lúc lại viết Sài Gòn (không gạch nối)

Tên các tờ báo, tờ tạp chí lại viết hoa cũng không thống nhất. Thí dụ:

nhất báo Đông Nai, tuần báo Kỹ thuật

tức là các chữ nhật báo, tuần báo không viết hoa)

thống nhất lại viết: Đông Dương Tạp Chí (tạp chí lại viết hoa)

Các tác phẩm văn chương viết hoa chữ đầu, chữ sau không viết hoa (tức theo lại cũ). Thí dụ:

Ngày xưa, Lòng lòng, Chân trời cũ

Những chữ khác lại viết Tiêu Sơn Tráng Sĩ (tất cả đầu viết hoa)

Lại viết hoa không thống nhất của Hoàng Khôi Phong trong Ngàn i Trăm Năm Cũ 1993:

Hoàng Khôi Phong là cựu chủ nhiệm kiêm chủ bút Tạp Chí Văn Học trong khoảng thời gian từ 1989-1990. Dĩ nhiên với chức năng này ông phải đầu tư và coi lại rất nhiều bài viết thống nhất lại viết hoa của ông cũng không thống nhất – điển hình qua tác phẩm Ngàn i Trăm Năm Cũ.

Các từ có vẻ học ngữ trong gia đình đầu viết hoa như:

Cách Viết Hoa Trong Tiếng Việt

Tác Giả: Đào Văn Bình

Thứ Năm, 19 Tháng 8 Năm 2010 10:29

Đä Thäm, Cai Kinh, Cä Huänh, Cä Tuyän, Täng đäc Lê Hoan...

Thänh ngữ änhiäu chä khác, các täc vä läi không viết hoa:

Thä đä: vua Hàm Nghi, täng Voyron, quan ba Lambert...

Các đä danh, cách viết hoa cũng không thäng nhät:

Thä đä: Phä Läng Thäng, tänh Hà Đông, huyän Nhã Nam

(Phä, huyän, tänh đäu là đän vä hành chánh thä mà phä viết hoa còn tänh và huyän läi không viết hoa).

Các biän cä läch sä đáng lý phäi viết hoa läi không viết hoa.

Thä đä: Cuäc khäi nghĩa Yên Thä, chiän khu Yên Thä. Đáng lý phäi viết: Cuäc Khäi Nghĩa Yên Thä, Chiän Khu Yên Thä.

Läi viết hoa không thäng nhät cäa Tä Chí Đäi Träng trong Täp Chí Văn Häc năm 2000:

Tä Chí Đäi Träng là cây viết chä läc cho Täp Chí Văn Häc säc häc rät uyên bác nhäng cũng läi không đä ý đän quy täc viết hoa. Thä đä:

Công Giáo (tät cä đäu viết hoa)

Cách Viết Hoa Trong Tiếng Việt

Tác Giả: Đào Văn Bình

Thứ Năm, 19 Tháng 8 Năm 2010 10:29

Th<nh> nh<ng> <ch> khác <i>vi<t>: Tam giáo (ch< giáo không vi<t> hoa)

T< Đ<c kí Đ<: Đáng lý kí vi<t> hoa <i>không vi<t> hoa.

tru<ng B<o h< (ch< h< không vi<t> hoa) nh<ng <i>vi<t> tr<<ng Chu Văn An (ch< an <i>vi<t> hoa)

H<ng v< bình maxít ph<<ng Đông: (ch< ph<<ng không vi<t> hoa). Th<nh> nh<ng < m<t ch< khác <i>vi<t>:

Văn Minh Tây Ph<<ng (ch< ph<<ng <i>vi<t> hoa)

H<ng quân Trung Qu<c (ch< quân đáng lý vi<t> hoa <i>không vi<t> hoa)

C<ng hòa Đ<i Hàn (ch< hòa đáng lý vi<t> hoa <i>không vi<t> hoa)

Phong trào Không liên kết Th< gi<i th< Ba: Các ch< trào, liên kết, gi<i, th< - đáng lý ph<i vi<t> hoa <i>không vi<t> hoa.

<i>vi<t> hoa c<a Nguyễn H<ng Qu<c trong T<p Chí Văn H<c năm 2000

Nguyễn H<ng Qu<c là cây vi<t> ch< <c cho T<p Chí Văn H<c. Là m<t nhà bình luận văn h<c r<t k< <<ng th< nh<ng Nguyễn H<ng Qu<c cũng không chú ý đ<n quy luật vi<t> hoa.

Tên các tác ph<m đ<u vi<t> hoa nh<:

Cách Viết Hoa Trong Tiếng Việt

Tác Giả: Đào Văn Bình

Thứ Năm, 19 Tháng 8 Năm 2010 10:29

Truy n Ki u

Th M i c a Hoài Thanh

Th nh ng m t ch khác l i vi t:

th Nguyễn Công Tr (ch th không vi t hoa). Th Nguyễn Công Tr là m t danh t riêng ch Nguyễn Công Tr m i có cho nên ph i vi t hoa.

Các tên nhóm, h i đoàn đ u vi t hoa nh :

Nhóm Sáng T o (ch nhóm vi t hoa)

tr ng phái Phê Bình M i (đáng l ch tr ng phái cũng ph i vi t hoa)

R i m t ch khác l i vi t:

nhóm Ngôn ng h c t i Moscow (đáng lý ph i vi t: Nhóm Ngôn Ng H c t i Moscow)

II. Quy t c vi t hoa trong văn ch ng Hoa K : (*)

Đây là quy t c th ng nh t đ c áp d ng kh p m i n i. Ít khi th y nhà văn, nhà th , nhà báo Hoa K vi ph m quy t c này. Nguyên do chính là vì xã h i c a h đã n đ nh c hai trăm năm nay, vi c gì cũng đã tr thành quy c , n n p, có tr ng c. Ngoài ra t báo nào, nhà xu t b n nào cũng có m t ban biên t p ch u trách nhi m v v n đ này ch không “t biên t di n, t đánh máy, t in, t sáng ch” nh chúng ta. Gi i thi u quy t c vi t hoa trong văn ch ng Hoa

Cách Viết Hoa Trong Tiếng Việt

Tác Giả: Đào Văn Bình

Thứ Năm, 19 Tháng 8 Năm 2010 10:29

Kể từ đây không có nghĩa là cái gì của Mẹ cũng như t. Quy tắc nào cũng tốt cả nhưng vì đi u kiển phí thì ng như t. Không thể để trang viết: Phong trào Đông du rồi là cuốn sách về Phong Trào Đông Du. Nếu có tiếp tục viết lên xin như thế này thì con cháu chúng ta cũng sẽ tiếp tục theo cái lên xin đó và họu quả là cả ngàn năm sau nên vẫn chấp nhận Việt Nam vẫn có tiếp tục lên xin làm ngoi ngoi quả điên để khi nghiên cứu vẫn chấp nhận Việt Nam. Sau đây là quy tắc viết hoa trong văn chấp nhận Hoa Kỳ, nên áp dụng vào văn chấp nhận Việt Nam sẽ như sau:

1) Tên người:

Thí dụ: Bà Trưng, Bà Triệu, Bà Lê Chân, Ông Tô Hiến Thành, Ông Cao Bá Quát, Ông Tôn Thất Thuyết, Bà Đoàn Thị Điểm, Ông Đặng Trần Côn, Cô Nguyễn Thị Giang, Cô Bích.

2) Các con vật mình nuôi và thú cưng (pet):

Con Vàng, Con Vịt, Con Loulou, Con Cún, Con Bông

3) Các chức vụ, chức hiu và các chức vụ cá nhân:

Thí dụ: Trình Quốc Công Nguyễn Bình Khiêm, Sĩ Gia Lê Văn Hữu, Chúa Sãi, Chúa Trịnh, Bà Huyện Thanh Quan, Đô Đốc Tuyết, Cai Vàng, Giáo Sĩ Hoàng Xuân Hãn, Giáo Sĩ Nguyễn C. Hách, GS Phạm B. Tâm, Đới Sĩ Cabot Lodge, Tiến Sĩ Kissinger, Tổng Thống Roosevelt.

4) Ngôi nhà trong gia đình:

Thí dụ: Cô Bích, Bác Ba, Bà Cối, Thím Năm, Cô Ba Bùn Tre, Cô Năm Ph, Út Trà Ôn.

5) Địa danh, dinh thự, công viên, thành phố, quận:

Cách Viết Hoa Trong Tiếng Việt

Tác Giả: Đào Văn Bình

Thứ Năm, 19 Tháng 8 Năm 2010 10:29

Thí dụ: Thành Phố Đà Lạt, Dinh Độc Lập, Phố Thủ Đức, Phố Thủ Đức, Tòa Thủ Chính Nhà Trưng, Công Viên Tao Đàn, Vườn Hoa Con Cóc, Vườn Hoa Chéo, Quận Gò Vấp, Quận Châu Thành Mới, Xã An Hội...

5) Bên, cửa, phi trường:

Thí dụ: Phi Trường Tân Sơn Nhất, Ga Hàng Cỏ, Bên Vân Đồn, Bên Sáu Kho, Bên Đò Bính, Bên Đò Lèn, Cửa Ngõ Hội Phòng

6) Đường:

Thí dụ: Đường Trần Hưng Đạo, Xa Lộ Biên Hòa, Quốc Lộ 1, Liên Tỉnh Lộ 7, Hồ Ngõ Lộ 8...

7) Ch:

Thí dụ: Ch Bên Thành, Ch Đường Xuân, Ch Tân Đức, Ch Bà Chiểu, Ch Lộ, Ch Huy Tấn Thanh Vân...

8) Núi, đèo, cửa ải:

Thí dụ: Núi Hoàng Liên Sơn, Núi Sam, Núi Ba Vì, Núi Ngũ Hành, Núi Ông Voi, Núi Ngõ, Đèo Hội Vân, Đèo Cỏ, ải Nam Quan...

9) Sông, thác, hồ, suối:

Thí dụ: Sông Hồng, Sông Mã, Sông Chu, Sông Hương, Hồ Hoàn Kiếm, Hồ Than Thở, Hồ Ba

Cách Viết Hoa Trong Tiếng Việt

Tác Giả: Đào Văn Bình

Thứ Năm, 19 Tháng 8 Năm 2010 10:29

Bä, Thác Bän Giäc, Suäi Giäi Oan...

10) *Vänh, bän, đäo:*

Thä dä: Vänh Hä Long, Vänh Cam Ranh, Räch Cäi Cäi, Väng Rä, Quän Đäo Hoàng Sa, Quän Đäo Träng Sa, Đäo Tây Sa, Côn Đäo, Hòn Bà, Hòn Chäng, Hòn Väng Phu, Phä Tam Giang...

11) *Ngày tháng:*

Thä dä: Tháng Giäng, Thä Hai, nhäng mùa thu, mùa xuân (các mùa äi không viät hoa)

12) *Ngày ä, các sinh häat thä thao v.v..*

Thä dä: Lä Hai Bà Träng, Tät Trung Thu, Tät Nguyên Đän, Tät Đoan Ngä, Ngày Thiäu Nhi Toàn Quäc, Ngày Quäc Tä Nhân Quyän, Giäi Täc Cäu Thä Giäi (World Cup), Vòng Pháp Quäc (Tour de France), Giäi Quän Vät Hoa Kä (US. Open)...

13) *Nhäm, häi đäan:*

Thä dä: Nhóm Sáng Täo, Nhóm Ngän Lau, Häi Đäa Ngäa Phú Thä, Häi Y Sĩ Viät Nam täi Hoa Kä, Häi Ái Häu Gò Công, Câu Läc Bä Lät Säng, Môn Phäi Vovinam, Môn Phäi Thiäu Lâm, Träng Phäi Siêu Thäc, Träng Phäi Dä Thú, Träng Phäi än Täng.

14) *Ban nhäc:*

Thä dä: Ban Thăng Long, Ban Tiếng Tä Đäng, Ban The Rolling Stone, Đoàn Cäi Läng Häng

Cách Viết Hoa Trong Tiếng Việt

Tác Giả: Đào Văn Bình

Thứ Năm, 19 Tháng 8 Năm 2010 10:29

Mùa Thu, Đoàn Thơ i Kịch Tiếng Chuông Vàng...

15) Báo chí, tßa đß các cuốn sách, thß, bài báo, vß kịch, bßc hoß, bßn nhßc, truyßn, cuốn phim và bài báo:

Thí dß: Nam Phong Tßp Chí, Tßp Chí Bách Khoa, Nhßt Báo Ngßi Việt. nhßng: báo Văn, báo Việt Nam, báo Saigon Nhß, báo Ngßi Việt, Đoàn Tuyển, Thơ Vũ Hoàng Chương, Truyßn Kiều, Kịch Lôi Vũ, Trßng Ca Mß Việt Nam, Cửu Sông Qwai...

16) Thánh thßn và kinh sách:

Thí dß: Trßi, Phật, Chúa, Đßc Thánh Trßn, Bà Chúa Liễu Hạnh, Mẹ Âu Cơ, Kinh Kim Cang, Kinh Thi, Kinh Lễ, Kinh Xuân Thu, Kinh Coran, Kinh Cựu Ước..

17) Miền, vùng địa mßt đßt nßc (nhßng không phải địa chß phßng hßng). Thí dß:

Miền Nam, Miền Bắc, Miền Trung, Vùng Cao Nguyên, Miền Tây, Bắc Bình Định...

18) Các biên chế, tài liệu, mßc thi gian:

Thí dß: Cuộc Cách Mạng Kß Nghß, Đß II Thơ Chí,

Thßi Kỳ Bắc Thuß, Thßi Kỳ Trßnh - Nguyễn Văn Phan Tranh, Thßi Kỳ Phßc Hưng, Nhà Hồ Lê, Bình Ngô Đßi Cáo...

19) Ngôn ngữ, chßng đßc, qußc đßch, tôn giáo:

Cách Viết Hoa Trong Tiếng Việt

Tác Giả: Đào Văn Bình

Thứ Năm, 19 Tháng 8 Năm 2010 10:29

Thí dụ : Anh Ng^h, Pháp Ng^h, Hoa Ng^h, Nh^t Ng^h, Vi^t Ng^h

Thái, Nùng, Kinh, Th^hng, Ra-Đê, Vi^t v.v..

Vi^t T^hch, Pháp T^hch, ⁿ T^hch...

Ph^t Giáo, Thiên Chúa Giáo, ⁿ Đ^đ Giáo, Hⁱ Giáo, Do Thái Giáo..

20) Tên các con tàu, xe ^ha, máy bay ho^c nhãn hi^u xe hⁱ:

Thí dụ : Tuⁿ D^đng H^m Y^t Kiều, Khu Tr^c H^m Vⁿ Kⁱp, Hàng Không M^u H^m Trⁿ H^{ng} Đ^o...La Dalat, Citroen, Toyota v.v...

Thiên Lô (Thunderchief), Con Ma (Phantom)

21) Ch^đ u^c a câu trích đⁿ:

Thí dụ : Trⁿ Bình Tr^{ng} đồng đ^c nói “Ta th^à làm qu^N c Nam còn hⁿ làm v^{ng} đ^t B^c.”

(Trích Tuyⁿ T^p 20 Năm Vi^t Văn xu^t bⁿ năm 2004)

Ghi chú: (*) Đây ch^đ là s^g i ý sau khi nghiên c^u lⁱ vi^t hoa c^a văn ch^{ng} Hoa K<sup>. Chuyⁿ đ^t ra m^t quy t^c vi^t hoa cho c^m t qu^c gia cⁿ có s^đ đóng góp c^a r^t nhi^u nhà văn, nhà báo, nhà giáo đ^c và nhà nghiên c^u v^{ng} ngôn ngữ ...và cⁿ m^t thⁱ gian dài gi^{ng} đ^y trong các tr^{ng} t^{ti} u h^c.